

דבר חודש בחודשו

בס"ד

עלון 71 - תשרי 3 תשפ"א
מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שורץ שליט"א
מהדורה דיגיטלית בגלל סגר על בתי כנסת
הבירור לפני ביאת המשיח. בראשית

דבר המערכת

היות ומגפת הקורונה פגעה בפרנסת התומך העיקרי בהוצאת העלון והוא הפסיק לתמוך בהוצאות, לכן לצערנו עלינו לצמצם את הופעת העלון, ומי שהעלון יקר לו ובכחו לסייע להופעתו כסדרו הרי זכות הרבים תביא עליו ברכה וזכות. בברכה,

למען כלל ישראל שהרוגי לוד אין אדם יכול לעמוד במחיצתם בן עדן בגלל שמסרו נפשם להצלת יהודים. כאילו רמז לדורנו שהבירור יהיה במי שדואג לחיי יהודים.

ולא רק מי שמסר נפשו ממש להצלת יהודים שכרו גדול אלא גם כל מי שעוסק בהצלת יהודים, כמו שכתב הפלא יועץ ערך הצלה: "...כל קבל דנא מרובה מידה טובה ולמצווה רבה יחשב למציל גוף או ממון ישראל, וכל שכן וקל וחומר אם הוא מציל נפשות לקוחים למות שיהא מזכה נפשו כאילו קיים כל התורה כולה שהרי אמרו כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא, ועל כגון דא אמרו אפילו ריקנין שבישראל מלאים מצוות כרימון, כי יש רבים מבני ישראל מלאים מצוות כרימון, כי יש רבים מבני ישראל שנראים לפנים כלים רקים, אבל יש בידם מצוה זו של הצלת ישראל שבוה הם מכריעים ועוברים את החכמים והגדולים שבישראל..."

ואם כן מה יאמרו ביום הדין בבואם למעלה, אלו שהקלו לעצמם לא לציית להוראות הרופאים לעטות מסכה ולשמור מרחק וסיכנו את עצמם ואת אחרים, הרי הם בוודאי יהיו חלילה בחינת עליונים למטה ולא יועיל להם כל חכמתם וצדקותם. שסיכנו הרבה עולמות (כל יהודי הוא עולם מלא) ואם חלילה לא רק סיכנו אלא גם גרמו להידבק כמה תהיה גודל התביעה שמגודל השכר למציל כך להיפך חלילה גודל העונש ר"ל וכן מעמדו הרוחני האמתי. ואין לך בירור נורא מזה. שבגלל נוחות או עצלות, חטאו בחטאים נוראים כאלה!

והם גם אינם אוהבי מצוות, כי מי שעוטה מסכה הוא מרוויח מצוות רבות לאין ספור, כי בכל רגע של לבישת המסכה היא מצווה, של (ויקרא יח ה, דברים ד טו) **"אשר יעשה אתם האדם וזוי בהם... ונשמרתם מאד לנפשתיכם..."**, והיא בלתי פוסקת כל זמן שמסכה את פניו, והפסד הון של מצוות בגלל נוחות ואפילו בגלל סבל מורה על אי אהבת המצוות. והנהנה בזה אף שהפריע לו בתפילה ובלימוד ודאי שזוכה יותר מאשר בלימוד רגיל ללא הפרעה. ורמז לחשיבות ההקפדה בלבישת המסכה גם בעת הלימוד יש למצוא רמז ממה שאמרו רז"ל: ושכר הלימוד מתוך קושי הוא גדול יותר מאשר לימוד ללא מסכה. הן משום הקושי והן משום שזה מעיד על טיב לימודו שהוא לומד על מנת לקיים, מה שמעיד ר"ל להיפך

הבירור לפני ביאת המשיח

כתוב בסוף ספר דניאל: (י) **יִתְבַּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהַרְשִׁיעוּ רָשָׁעִים וְלֹא יִבְיִנוּ כְּלֵי רָשָׁעִים וְהַמְשַׁכְּלִים יִבְיִנוּ:**

היינו שבסוף ההיסטוריה בזמן הגאולה יתבררו מי אלה אשר הם עובדי ה' האמתיים.

המגפה בימינו מכונה בשמה העממי "הקורונה" והיא בגימ' שווה לגימ' של המילים "בוא המשיח". והנה נאמר במדרש: **(שיר השירים רבה, פרשה ב) "התאנה וזנבא סבאי" (שיר השירים, א"ר חייא בר אבא סמוך לימות המשיח דבר גדול בא לעולם והרשעים כלים, "...וההפכים סבדר נתנו ריזו..."**, אלו הנשארים ועליהם נאמר (ישעיה ד' ג) **"והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם..."** ובפסיקתא רבתי פיסקא א' - **והיה מדי חודש.**

אימתי מלך המשיח בא ..... ור' חייא בר אבא אמר אין מלך המשיח בא אלא בדור שפניו של כלב [כיסוי הפה והאף דומים מאד לרסן הניתן על פני הכלב לבל יישך, אמנם עיקר המשמעות של הכלב הוא העזות ככתוב ישעיה נ"ו יא] **"והפכים עזי נפש..."**, הכלב הוא שונה משאר החיות שאינם תוקפים חיות גדולות מהם, לא כן הכלב אפילו כלב קטן נובח על פיל ועל דור עקבתא דמשיחא נאמר (סוטה מט ב): **בעקבות משיחא חוצפא יסגא.** [רבי אלעזר אומר בדור שראוי כלייה מלך המשיח בא.] בגמ' חולין צב' נאמר ששלושים מצות קבלו האומות על עצמם אבל אינם מקיימים רק שלוש מהן: מכבדים את התורה לא מוכרים בשר אדם באיטליז ולא כותבים כתובה למי שאסורים להינשא להם. בימינו בטלו גם את שלוש אלה].

ור' לוי אמר סמוך לימות המשיח דבר גדול בא לעולם. לבער הרע, המגפה כמעט חיסלה זמנית את תרבות הפנאי שרובו הוא שלילי. ועל הפנאי המתרבה בימינו כתב הרמב"ם (סוף הלכות מלכים) שבימות המשיח יהיו פנויים מטרדות, כדי שילמדו יותר תורה ויגיעו על ידי זה לשלמות עבודת ה' ויזכו לעולם הבא.

על הבירור הנעשה בעולם האמת נאמר (פסחים נ' א'): **"והיה ביום ההוא לא יהיה אור יקרות וקפאון מאי יקרות וקפאון... ורבי יהושע בן לוי אמר אלו בני אדם שיקרין [=מכובדים] הן בעולם הזה וקפויין [=מזולזלים] הן לעולם הבא. כי הא דרב יוסף בריה דרבי יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד, כי הדר אמר ליה אבוה: מאי חזית? [בשמים, היינו כיצד נראים בשמים האנשים שחיו ונפטרו] אמר ליה: **עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה,** אמר לו בני **עולם ברור ראיתי!** ואנן היכי התם, כי היכי דאיתו אנן הכא הכי איתנין התם..."** ושם הוזכר גם שכרם הגדול של אלה שמסרו נפשם

העולם, שנבלה יהיה ריחה קשה, כדי שיתרחקו ממנה בגלל החיידקים השורצים בה ומסכנים את הקרב אליה. אך תלמיד חכם שאין בו דעת זה באשמתו שלא למד דעת כיצד יש לנהוג. ולכן גם נאמר (ברכות ע"א): "מי שאין בו דעת אסור לרחם עליו" כיון שבידו לקנות דעת והוא לא קנה.

ואכן תלמיד הסגור מהעולם וחי רק בישיבה, עלול לעשות הרבה שגיאות לגבי התנהגותו עם הזולת, לעיתים הוא אינו מתחשב באחרים כי הוא לא מכיר את צרכיהם, ורבי עקיבא בהיותו עם הארץ שנה תלמידי חכמים, שהיה סבור שאינם נוהגים כראוי במי שאינו תלמיד חכם, כנראה משום כך רבי ישראל מסלנט השקיע הרבה מרץ בחינוך בענייני בן אדם לחברו יותר מאשר בשאר חלקי התורה. והוא דרש שכבר מקטנות יש ללמד מסכתות בסדר נזיקין כדי להשריש בלב הילד כבר מקטנותו התחשבות בזולת. לכן גם בתלמוד תורה של קלם בחודש אלול למדו בספר תומר דבורה העוסק בחיוב ההתנהגות כלפי הזולת ושיחות המוסר היו מלאים דברים בחיובי היהודי הן כלפי שמים והן כלפי הזולת.

רבי ישראל אף תמה כאשר שמע על קבוצת אנשים שהתחברו ביחד לעזוב הכל ולעבוד יחדיו את ה', והחלו בלימוד משותף של ענייני שבת להתחזק בשמירתה. הוא הגיב למשמע הידיעה באופן כפול שיבח עד מאד את ההתאגדות לעבודת ה' שמביאה להישגים גדולים בגלל העבודה המשותפת, אך שאל למה החלו בחיזוק בענייני שבת והרי ראוי תחלה להתחזק בענייני בן אדם לחברו. אפילו לחסידים גדולים כמותם ראה לנחוץ שעליהם להתחזק בבין אדם לחברו יותר משאר דברים.

גם סיפורים רבים נקשרו בשמו שהוכיח גם אנשים גדולים אם לא נוהרו בכל הזהירות בענייני נזיקין. לדוגמה: רב חשוב החזיק בידו מטריה בשפוע והעיר לו על כך, כי באופן זה עלולים להיתקל במטריה. דוגמה שניה: אדם שאיחר ועמד והתפלל בפתח וחסם אותו בחלקו ורבי ישראל גער בו שהוא גוזל את כניסת האוויר למתפללים.

וגם ראוי לכל אחד לשים לב לכל ביקורת הנשמעת כלפיו, כי הרבה פעמים יש בביקורת גם קורטוב אמת, כמו שביארו גדולי החסידות את הפסוק (משלי ד' כ"ה): "עֵינֶיךָ לִנְכוֹז יִבְיטוּ וְעַפְעָפִיךָ יִשְׁרֹוּ זָנְדָרָךְ". אם משמים הביאו שראית דבר שראוי היה שלא ייעשה בדוק אצלך אולי גם אתה צריך תיקון באותו דבר, ועוד יותר אם הוכיחו אותך על דבר אף שנראה לך שאינו במקום, בדוק אצלך ותמצא שיש צורך בתיקון לפחות בחלק מהדברים. וכעין שאמרו חז"ל לגבי אדם נחמד בדבר שלא עשה, בכל זאת ישנה סיבה לכך. וכמו שקרה כאשר הוכיח רבי עקיבא איגר תלמיד על עובדה שנחמד עליה, ואותו תלמיד טען שזה לא נכון, אמר לו רבי עקיבא: אוי ואבוי היה אילו היה הדבר באמת די שיצא עליך שם כזה, הרי על צדיק גמור לא היו מספרים כך.

אפילו היה מי שבסוכות השנה, הטיח בחרדים מילים חמורות שגובלות בהסתה עד שנאלץ להתפטר מתפקידו בבני ברק. והיה זה בגלל שראה את חלק מהחרדים שאינם מקפידים לנהוג כפי שמתחייב בעניין שמירת הבריאות, ומרוב כעס אמר דברי דיבה "שהחרדים רגילים לקבל הכל ולא לתת שום דבר". אולי יש ללמד קצת זכות ולומר עליו: "אין אדם נתפס בשעת צערו", אבל חז"ל אמרו אדם ניכר [וגם נבחן] "בשעת כעסו", והנה גם לטעותו החמורה היו רגליים; כי כידוע, עיקר הדאגה הרבה של הציבור החרדי לזולת לא מוכר למי שאינו חלק

על מי שלומד ובשעת לימודו הוא עובר עבירה נוראה כאמור, זה מעיד שאין לימודו על מנת לקיים. ואלו שטענו כי לא כבוד להתפלל בכיסוי על הפה ולכן באים להתפלל ללא מסכה. טעות גדולה בידם, ולהיפך, מי שבא לפני המלך שציווה בתורה "וַיִּשְׁמְרֶתֶם מְאֹד לְפָנֵי שֵׁתֵיכֶם...", זה כאילו ציווה בזה לכסות הפה בכל אופן של סכנה. ומי שבא להתפלל לפניו בלי מסכה נגד ציוויו ללבוש מסכה בגלל הסכנה, הרי אין עזות גדולה יותר מזאת.

אמנם יש לכאורה ללמד קצת זכות עליהם כמו שלימד הסבא מקלם (אור רש"י בראשית נ"א) על יהודי רוסיה לעומת קהילת פרנקפורט בראשות הרש"ר הירש, היה זה כאשר דיבר על אחריותם של יהודי גרמני כלפי יהודי רוס"י בזמן שנערכו שם פוגרומים רח"ל, וז"ל: "כתבו מהדואר המלכותי מגרמני: כי בערב ראש חדש העבר, התענו שם כמה אלפים אנשים על צרת אחינו שברוס"י והתפללו בבכי ובמספד גדול, התנדבו נדבות מרובות לאחינו בני ישראל והרב ד"ר הירש נ"י דרש בערך שלוש שעות בהתעוררות רבה יותר מההשערה. ושאלתי לר' דוד דסלר: מדוע לא יימצא גם בנו הרגש לדאוג עבור אחינו במדינות אחרות לצום ולהתפלל בעדם, נצייר לפנינו אילו היו מציעים בעדנו לגזור תעניות בעד אחינו שבבולגריה וכדומה, לזרה היה בעינינו, ומה גם דמעות לא היו יורדים כן אדמה בשום אופן. ומה הסיבה לזה, האם הם יראי אלוקים יותר מאחינו דפה? זה לא!..". וביאורו למעלה הזו שהייתה ליהודי גרמני ואנגלי הוא מעניין מאוד, שביאר זאת כך: שהיות והם מחונכים על מידת דרך ארץ וישוב הארץ יותר מבני רוס"י, משום כך הם גם מחונכים יותר בעניין נטילת אחריות על אחרים ועייש בהרחבה. וגם כאן יש כאלו שלא קבלו חינוך כראוי.

אולם באמת אין זה לימוד זכות על המזלזלים בענין, אדרבה אין זה אלא טענה למה לא לומדים מהרש"ר הירש את שני הדברים שאצלו היו יותר מתוקנים מאשר במקומות אחרים, והם: כאשר חומות הגטו נפלו והשמירה החברתית כמעט נעלמה, ורבים ר"ל נשרו בעד הפרצות שנוצרו עם נפילת החומות. הוא לימד מה צריכים לעשות לחנך להכרת ערך היהדות ותפקיד היהודי, גם רבי ישראל מסלנט בתנועת המוסר שהקים, כך גם עתה שנפלו חומות המסגרות בישיבות מוטל עלינו ללמוד לקח ממה שלימדו שני ענקי הרוח האלה; לחנך להיות יהודים שלמים מתוך הכרה פנימית דבר שנעשה על ידי גדולי המוסר, ובזמן האחרון היתה ירידה חמורה בהכרת חשיבות לימוד המוסר והמחשבה התורנית, ולא שמים לב לדברי הרמח"ל (מסילת ישרים פרק א'): "יסוד החסידות ושורש העבודה התמימה שיתברר ויתאמת לאדם מה חובתו בעולמו, למה הוא צריך לשים מבטו ומגמתו בכל אשר הוא עמל".

ואילו היו מחונכים בני דורנו לכך, היו עושים את מה שאמרו חז"ל (בבא בתרא ע"ב ב') על הכתוב (דברים כא' כז') "...בֵּאוּ וְיִשְׁבְּוּ..." – "בוא ונחשוב חשבונו של עולם שכר מצווה כנגד הפסדה" היו נחרדים מעומק טעותם הנוראה וכפי שהראה בעל הפלא יועץ הנזכר למעלה.

הדבר השני שיש ללמוד מאותם ענקי הרוח, להיות בעל דרך ארץ במובן של הכרת החיים המעשיים ולא יהיו חלילה כמו הנאמר על תלמיד חכם שאין בו דעת שנבלה טובה הימנו. [שאף שהיא מרחיקה בני אדם כגלל ריחה הקשה, אבל אין זו אשמתה, אדרבה, כך ברא הקב"ה את

ויש אומרים יפשפש במעשיו, וכמו שביאר רמח"ל בספר מסילת ישרים שחובת האדם לבחון את מעשיו כמו הסוחר שבוחן את עסקיו תמיד. וכתוב (משלי ב' ד-ה) **"אם תִּבְקֶשׁנָה כִּכְסֶף וְכַמְטָמוֹנִים תִּזְוֹשְׁנָה. אִזְ תִּבְיָן יְרֵאת הַשָּׁמַיִם..."**

ואם הדברים האלה לא מדברים אל לבו של מי שממשיך לזלזל בהוראות הרופאים והרבנים יחשוש שאולי הוא בגדר מה שכתב הרמב"ם (תשובה פ"ו ה"ג): **"ואפשר שיחטא האדם חטא גדול או חטאים הרבה עד שיתן הדין לפני דין האמת שיהיה הפירעון מזה החוטא על חטאים אלו שעשה ברצונו ומדעתו שמונעים ממנו התשובה ואין מניחים לו רשות לשוב.. הוא שהקב"ה אומר על ידי ישעיהו (ו' י'): **" הַשִּׁבְּן לֵב-הָעַם הַזֶּה, וְאֶזְוִי הַכֶּבֶד, וְעֵינָיו הִשְׁעוּ; פֶּן-יִרְאֶה בְּעֵינָיו, וּבְאֲזָנָיו יִשְׁמָע, וּלְלִבּוֹ יִבִּין, וְיָשֹׁב - וְרָפָא לוֹ."****

יתכן שהקב"ה רוצה מאיתנו שנתחזק בשמירת הדיבור שהוא החטא שהביא את חטא אדם הראשון, ומי שלא שמר, יכל יותר לחלות, ורמוז שהיה כנחש שאין לו טעם וריח במאכלו.

בראשית

מיד אחר חגי תשרי שהם נוטריקון (עמוס ג' ח') **"אֲרִיֶּה שְׂאֵג מִי לֹא יִירָא..."** ארלי"ה אילול ר'אש השנה, ליום כיפור, ה'יושענא רבא. ימי התשובה ושמחת סיום קריאת התורה. מתחילים לקרוא מחדש את התורה, ומתחילים בבראשית. המילה הזו הרבה מאד משמעותית לה. אחת מהן: שתמיד אנו כאילו עומדים רק בתחילה ואין אנו אלא בתחילתה של התורה בגלל עומקה ורוחבה. ואכן כל שנה היא כאילו מתחילים לראשונה. והרי בכל גיל ובכל רמה שכלית חוזרים וקוראים שוב ותמיד מתחדשים לנו דברים. אף נאמרה מליצה זו; מדוע במסכתות הש"ס הדף הראשון הוא דף ב' ולא א' שלא יאמר המסיים גמרתי את המסכת כי אפילו את דף א' הוא לא סיים!

הסבר נוסף למילת בראשית הוא שתמיד היהודי מתחדש ויכול להתחיל מחדש. כך יכולים למלא את חובת התשובה כראוי. רבי צדוק מבאר את סיבת השינה בכל יום היא מאפשרת להשאיר לאתמול את כישלונות העבר ולהתחיל מחדש [ראה גם בחיבור יסוד התשובה לרבנו יונה. שכתב את הדרך לחוטא להיות בעל תשובה, שצריך להחשיב את עצמו כאילו זה עתה נולד ואין לו זכויות ולא עוונות. וכעין זה פירשו גדולי החסידות את הכתוב (הושע יא' א'): **"כִּי יַעַר יִשְׂרָאֵל וְאֶהְיֶה..."** שמעלת עם ישראל שגם בעת זקנה יכול היהודי להתחיל מחדש את אורחות חייו.

הוא סוד המשקפיים הנפוצות בימינו שזה לא רק כלי המאפשר יותר ללמוד תורה וכמו שביאר הרמב"ם את מהות ימות המשיח שהם לאפשר להוסיף בלימוד התורה, אלא הם גם באו ללמד מסרים חשובים ומהם: כי בלי משקפי התורה (מה שמזכיר לנו את הכתוב בתפילין של ראש (דברים ו' ח') **"בִּיָּן עֵינֶיךָ"**; התפילין באים להורות לנו איך לכונן את החיים לפי התורה), ובלי זה ראייתך קצרה ומטושטשת כמו הראיה של מי שאינו מרכיב משקפיים הנחוצות לו. מסר שני; לצעיר לרוב המשקפיים שלו הם לראיה למרחוק, ועקב כך נועדו לומר לו עליך עכשיו להכין עצמך לקראת החיים הבאים. ולזקן

מהציבור. ואמנם מפעלים כמו יד שרה, איחוד הצלה, זק"א, עזרה ומרפא, לפעמים פורצים החוצה, אך התקשורת הכללית לא עוסקת בחלקים האלה, ולרוב היא מבליטה את הכישלונות של החברה החרדית, ועוד יותר, מפעלי החסד הרבים של החברה החרדית לא מוכרים כלל למי שבחוץ כי אין לו מגע עמם. ובכל זאת זה מחייב אותנו לחשבון נפש אולי העיסוק בנושא השיג תקציבים שהוא הכרחי בגלל הקיפוח, תופס מדי הרבה מקום יחסית בעשייה הציבורית, והמצב הזה מעורר ומחייב אותנו להשתדל יותר בעשייה ציבורית שהיא גם לטובת הכלל ולא רק לטובת הציבור החרדי.

אבל אשמים אנחנו

אנו עדים לחילול ה' והסתה חמורה נגד הציבור החרדי שכבר הביאו תוצאות בשטח, שנפגעו מהם אנשים חרדים ולא רק בגידופים וביזיונות. אלא גם נפגעו בזכויות המגיעות לכל אזרח. דברים אלו הם אינם רק רשעות של שנאת עם הארץ לתלמיד חכם אלא גם תוצאה של מעשינו, ואין אנו יכולים לפטור את עצמנו ולומר מדוע עלינו לסבול בגלל מיעוט העובר על דברי התורה שמחייבים שמירת כל כללי הרפואה, ולא רוצים לציית לפסקי גדולי הדור. כי כאשר שני בני אדם בלבד, יצאו ללקוט מן בשבת תבע הקב"ה את הכלל כולו... "וויאמר ה' אל משה עד אנה מאנתם לשמור מצוותי ותורותי ראו כי ה' נתן לכם את השבת". כי אם לא היה מקום כלל לחילול השבת ההוא לא היו יכולים להעזי ולעשות את מה שעשו. וגם אחריות הכלל מוטל עלינו כדברי רבינו יונה בספר שערי תשובה: נתחייב עבד הנאמן למלך לדאוג גם למלאכת העבדים האחרים של המלך שיעשו את מלאכת המלך (שמות טז כח-כט): **"...עַד-אֵנָה בְּאֲנֵיהֶם לִשְׁמֹר מִצְוֹתַי וְתוֹרוֹתַי: רְאוּ כִּי הַשָּׁמַיִם הִשְׁבֵּתוּ..."** לא הוקענו מספיק את המסכנים את עצמם והאחרים בהופיעם בבתי הכנסת או במקומות חברתיים אחרים, לא חינכנו את עצמנו די הצורך להבין את הרגישות לא לגרום שום נזק בעולם, ולא נהגנו כמו שכתב החינוך (מצווה לא, להשחית עץ מאכל): **"וזהו דרך חסידים ואנשי מעשה אוהבים השלום ושמחים בטוב הבריות... ולא יאבדו אפילו גרגיר של חרדל בעולם ויצר עליהם בכל אובדן והשחתה שיראו, אם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כוחם"**. ואם גרגיר חרדל צריך להיות יקר בעיניהם של צדיקים וחסידים, איך יתכן לא להיזהר בחיי בני אדם, בגלל נוחות בלבד?!!

עובדה אחרת ההדלקה במוצאי שבת במירון ב"ג בעומר שלא נדחתה ליום ראשון כהצעת הרבנות הראשית בכדי למנוע חילולי שבת המונים מכוחות המשטרה והביטחון והנהגים ורבים אחרים הקשורים לעניין, שוב מראה עד כמה לא עשינו את חשבוננו של עולם שבגלל מנהג יפה לכבוד רשב"י לא התחשבנו בחילול שבת של אלפים ורבבות.

גם שמחת בית השואבה שאינה אלא זכר למה שהיה במקדש, ללא כללי שמירת כללי הבריאות הוא שוב מעשה בלתי אחראי שבשביל מנהג יפה מסכנים חיי אדם.

עניינים אלו ואחרים מורים עד כמה אנו זקוקים לניעור טעויות של העבר, ואולי שזו אחת הסיבות למגפת הקורונה אשר בתרגום לעברית היא כתר. ורמוז בזה החיוב להחזיר עטרה ליושנה. כמו שדרשו חז"ל בואו חשבון. וכן מה שאמרו (עירובין י"ג ב'): **"נמנו וגמרו נוח לאדם שלא נברא משנברא, ועכשיו שנברא יפשפש במעשיו"**

לעניין שבת שאנו אוכלים מוצרי חלב מלאי חיידיקים חיוביים והללו מתים בגלל האכילה הדבר מותר, כאמור שלא ניתנה התורה אלא לבני אדם ולא למלאכים שיכולים להיזהר בזה. ועוד שכל יצור שפרה ורבה שלא על ידי אב ואם אינו בכלל איסור להורגו בשבת. התרבות החיידיקים היא על יד התפלגות בלתי פוסקת מאחד לשניים ומשניים לארבעה וכך הלאה. ידיעה זו חשובה לגבי חמץ בפסח שהבצק מחמיץ על ידי החיידיקים וההתפלגות הראשונה היא אחר 40 שניות ולא תתכן החמצה בפחות זמן, אלא להיפך יש זמן מינימלי שרק כעבור זמן זה מתחילה ההחמצה.

כמו כן יש לדון כמה נידונים הלכתיים בענייני החיידיקים כמו לגבי הריגת יצורים מסוכנים בשבת כנחשים ועקרבים. וכן יש לדון לגבי היתושים שמעבירים את חיידיקי המחלות [מלריה והדומים לה] ונחשבים משום כך לפי אנשי המדע, לחיה ההורגת יותר מכל יצור אחר. מה דינו של אדם שגרם נזק שהדביק אדם אחר בחיידיקי מחלה בכך שלא נזהר אם דינו כגורם ישיר יותר הנקרא גרמי שמחייב או אולי כאש שהוא הביא את המזיק כמו רוח המובילה אש. או נחשב אדם המזיק בגלל שמדביק בריסי רוק על ידי דיבור או עיטוש. או מגע יד.

מידע החיידיקים יוכל לעזור בקביעת הלכה למשל, צריך עיון מה שכתבו כמה פוסקים סברא שיינם של הקדמונים היה חזק משלנו, כי הרי היין נעשה על ידי הפרשת החיידיקים מה שיוצר את האלכוהול וכשמגיע האלכוהול ל-13% ביין הוא ממית אותם. ולכן מידת הכוהל ביין שלהם לכאורה הוא כשלנו. ואדרבה להיפך היין שלהם כיוון שהיה משקה העיקרי ששתו אותו בכל הזדמנות דיללו אותו יותר כדי שיהיה כמו השתיה קלה של ימינו ולדעת הרמ"א שעד שישית מהמשקה הוא מיין הוא עדיין נחשב ליין, וההסבר הוא כמו ששיערנו, שלא שהיין היה חזק אלא היין היה חלש יותר כי זה היה עיקר שתייתם. (ושמא נשתנו הטבעים וצ"ע). וכך נהגו היקבים בארץ עד שהגאון רבי עובדיה יוסף זצוק"ל שינה ודרש שלא נחשב יין לברכת הגפן אלא אם מיעוט מים מעורב ביין, וכתוב בימינו על בקבוקי היין וכשר לברכה גם לשיטת "הבית יוסף" זה נהיה אחר פסקו של הגר"ע יוסף כאמור.

המכון להסרת מכשול איסור תולעים לזיכוי הרבים!

ניתן להזמין הרצאות מהרב שליט"א בעניין תולעים
דרכי הטיפול בהם 054-841-6169

***

לעילוי נשמת מיישה בן תמרָה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות: 052-718-9446, 058-325-8278

***

ספרי רבנו על המדף: 1. סוכה כהלכתה, 2. משמעות חג סוכות, 3. "דבר חודש בחודשו" ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר, 4. ביאורי תפילות – חלק א', 5. ענף עץ עבות, 6. קול השם על המים. 7. גבורות גשמים.

ניתן להשיג את הספרים בחנות "יש כיסוי" [סריגת שוורץ], מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955

***

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפוקח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלוניס לפלאפון.

***

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות:
אש"ל – איגוד שומעי לקחו של רבינו:

eeguds@gmail.com

לרוב המשקפים שניתנים לו הם לראות קרוב לומר לו: גם עתה שאתה מוגבל בהרבה דברים עולם גדול לפניך והמשך לעבוד ככתוב (קהלת י"א ו') "בְּבִקְרָא אֶת אֶתְרֵךָ וְקִעְרֵב אֶל תַּנּוּזֵי יָדְךָ..." ואם הוא מרכיב משקפיים שהם גם לראיה מרחוק ומקרוב, הן מהוות לו מסר: זכור את העבר כדי להנחילו לדור ההווה. הקב"ה הוסיף לנו את מכשיר הטלסקופ המוסיף להבין מה גדלו מעשיך ה' כאשר החלל עם מיליוני המיליונים של הכוכבים שבו מתגלים לאדם. והוסיף את המיקרוסקופ להכיר גם את מה קטנו מעשיך ה'; גילוי החיידיקים, מבנה התא בחי ובצומח, מבנה האטום, הכרומוזומים וכו' עד שלא ברור ממה יש להתפעל יותר מ'גדלו מעשיך' או מ'קטנו מעשיך', וכמו שהכוזרי כבר העיר שהחכמה האלוקית המתגלה בנמלה אינה פחותה מהחכמה המתגלה ביצורים הגדולים.

כך בשנת אשפ"ת פרשת בראשית צריכה כאמור להורות לנו לבחון את אורח חיינו, ולתקן את הצריך תיקון וכאילו אנו נצבים שוב בתחילת חיינו – בראשית ונקרא מחדש את התורה. על מנת לשנות את מעשינו הנוגדים את התורה, ובמיוחד את האמור למעלה בכישלונות האחרונים, ואז יתקיימו דברי החתם סופר על השנה [תשפ"א אשפ"ת] מאשפות ירים אביון.

נפלאות הבורא

הקריאה בפרשת בראשית שבה מסופר על הבריאה צריכה לעורר אותנו להתבוננות מחודשת בנפלאות הבריאה כמו שהאריך בכך בספר חובת הלבבות בשער הבחינה שיש לחדש תמיד את ההסתכלות בנפלאות הבריאה. גם כעת נגיף הקורונה שהוא יצור זעיר יותר מהחיידיקים [ווירוס = נגיף בלעז] מעורר אותנו להתבוננות גם בחלק זה של הבריאה, בעיקר בהתבוננות בעולם החיידיקים שהוא כבר יותר מוכר, אמנם הציבור בכללו מודע יותר לחיידיקים מחוללי מחלות ר"ל, אבל התועלת העצומה שהחיידיקים תורמים לנו פחות ידוע. כמו שהיין וחלק גדול ממוצרי החלב נעשים על ידי החיידיקים, חיידיקים רבים שוכנים בקרבנו המסייעים לעיכול, ויש בעלי חיים שמזונם תלוי ועומד בחיידיקים שבמעיהם שמפרקים את המזון ורק אחר כך הגוף מעכל את המזון. עד כמה חיידיקים הטובים נחוצים שיהיו בקיבתנו היא הבריאה של המעי העיוור שעד ימינו כמעט לא היה ידוע תפקידו, (והמדע הכופר טען שזה בריאה מיותרת עפ"ל) ולאחרונה התברר שהוא מקום המקלט של החיידיקים האלה במקרה והקיבה נפגעה, וכשהדבר מתאפשר הם חוזרים לתוך הקיבה להמשיך בפעולתם.

אחד ההסברים להמצאות נפט בכדור הארץ שהוא תוצר של חיידיקים. החיידיקים מפרקים כל מיני פסולת שאלמלא הם היתה מצטברת בעולם והיתה מקשה על החיים. והפלסטיק שאינו מתכלה על ידי החיידיקים הפך לבעיה אקולוגית חמורה מאד.

מה הוא גדר חיידיק בהלכה? אמנם הוא מכונה חי – דק. אבל אין לו דין חיה אפילו לא של חרק. בספר חכמת אדם (בינת אדם סימן לד) דן אם יש בהם משום איסור אכילת שרצים, ומסקנתו שכל דבר שלא נראה לעין אדם רק על ידי מכשיר, אין מתחשבים בזה, ולא רק בדין זה אלא גם במקומות אחרים כמו למשל בהלכות ספר תורה אם אות נפסקה והרווח ניכר רק על ידי מכשיר, אין מתחשבים בו, כי התורה ניתנה לבני אדם ולא על דברים שנראים על ידי תוספת מכשירים.